

Received : 19 กุมภาพันธ์ 2565

Revised : 20 พฤษภาคม 2565

Accepted : 31 พฤษภาคม 2565

**การศึกษาองค์ประกอบเชิงพื้นที่ของสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา
ภายใต้ภาวะวิกฤติโควิด 19 กรณีศึกษาเดย์สปาในกรุงเทพมหานคร**
**A study of the spatial composition of massage and spa business
premises under the covid-19 crisis : A case study of day spa
in Bangkok**

ศรিতारा ทิเพียร

Sridara Tipian

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

Faculty of Fine and Applied Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

Corresponding author e-mail: Sridara_t@rmutt.ac.th

บทคัดย่อ

ธุรกิจนวดและสปาเป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่กำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากเหตุการณ์แพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อธุรกิจนวดและสปาเป็นอย่างมาก เนื่องจากรัฐบาลไทยมีคำสั่งให้ปิดร้านนวดและสปาทั่วประเทศ เพราะรูปแบบบริการที่ต้องสัมผัสร่างกายและอยู่ใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการเป็นเวลานาน หากหลังจากภาวะวิกฤติโควิด 19 สถานประกอบการนวดและสปาต้องปรับเปลี่ยนสถานที่เพื่อรองรับการให้บริการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค และต้องผ่านมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุขด้วย งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา วิเคราะห์ผลกระทบเชิงพื้นที่ที่เกิดขึ้นจากภาวะวิกฤติโควิด 19 และเสนอแนะแนวทางการจัดพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข กระบวนการวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจสอบข้อมูลเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วยการสำรวจตามสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา สังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ผลการวิจัยพบว่าจากภาวะวิกฤติโควิด 19 ส่งผลกระทบต่อการจัดวางพื้นที่ในรูปแบบเดิม ซึ่งในมุมมองของนักออกแบบ ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงการจัดการเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการใน 3 พื้นที่ ดังนี้คือ 1) พื้นที่ต้อนรับและพักผ่อน 2) พื้นที่ให้บริการนวด และ 3) พื้นที่สุขอนามัยในสถานประกอบการ ทั้งนี้ควรมุ่งเน้นใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ หลักการจัดวางพื้นที่ใช้สอย

ทางเดินสัญจรภายใน ขนาดและระยะห่างของพื้นที่ที่เหมาะสม โดยอ้างอิงตามแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข

คำสำคัญ : องค์ประกอบเชิงพื้นที่, ธุรกิจนวดและสปา, ภาวะวิกฤติโควิด 19, เดย์สปา

Abstract

Massage and spa business is one of the main activities in tourism and wellness industry which is continually growing. However, the COVID-19 pandemic has greatly affected massage and spa business. It is because Thai government has ordered the closure of massage and spa shops nationwide since the service needs physical touching and close contact between service providers and users for a long period of time. After the COVID-19 crisis, massage and spa establishments, therefore, must adjust the premises to create consumers' confidence and pass the required standard of public health. The purposes of this research were to study the spatial composition of massage and spa premises, analyze the spatial composition affected by the COVID-19 crisis, and propose guidelines for managing function areas in massage and spa establishments to meet public health safety standards. In research procedures, data were examined and collected qualitatively by surveying, observing, and interviewing owners of massage and spa businesses. The results showed that the COVID-19 crisis affected the traditional function area management. From a designer's perspective, the entrepreneurs should consider area management in three sections: 1) reception and waiting areas, 2) massage parlors, and 3) hygiene areas. The three main focuses should be on the principle of function area layout, circulation, and appropriate area size and distance with reference to public health practice guidelines.

Keyword: Spatial composition, Massage and spa business, Covid 19 Crisis, day spa

1. บทนำ

จากข้อมูลดัชนีการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ถึงปี พ.ศ. 2558 ธุรกิจนวดในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเป็นภาคธุรกิจที่สร้างรายได้แก่ประเทศไทยถือเป็น 1 ใน 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ

และในปี พ.ศ. 2559-2560 พบว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพภาพรวมของประเทศไทยถูกจัดให้อยู่ในอันดับที่ 18 จากการจัดอันดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโลก (Global MTI ranking) (วาริพร ชูศรี และ วรลักษณ์ ลลิตศศิริมิล, 2563) จากรายงานของ Global Wellness Institute ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสุขภาพกว่า 12.5 ล้านครั้งต่อปี ซึ่งสร้างรายได้ไม่ต่ำกว่า 409,000 ล้านบาท สูงเป็นอันดับที่ 13 ของโลก โดยเอกลักษณ์สำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวก็คือ การนวดแผนไทยที่สืบทอดองค์ความรู้กันมาตั้งแต่อดีต และต้องอาศัยความชำนาญในการให้บริการยากที่ใครจะลอกเลียนแบบได้ ด้วยเหตุนี้ ภาครัฐจึงมีนโยบายส่งเสริมให้ไทย พัฒนาไปสู่การเป็น Spa Capital of Asia มาโดยตลอด ทำให้มีผู้ประกอบการจำนวนมาก สนใจทำธุรกิจร้านนวดและสปา (ลงทุนแมน, 2564) ในปี 2562 มีผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนฯ กับกระทรวงสาธารณสุขประมาณ 3,500 แห่ง ขณะที่ประเทศไทยมีผู้ประกอบการทั้งหมดมากกว่า 40,000 แห่ง (Jarukit Marketeer, 2020) จากสถิติที่ผ่านมาพบว่าธุรกิจสปา และ Wellness ของไทยมีมูลค่าตลาดประมาณ 35,000 ล้านบาท และมีการเติบโตอยู่ที่ปีละ 5-7% เนื่องมาจากการขยายตัวของนักท่องเที่ยวสุขภาพทั่วโลก โดยธุรกิจสปา-นวดไทยติดอันดับ 16 ของโลก และติดอันดับ 5 ในภูมิภาคเอเชีย จัดเป็นทั้ง Medical Tourism สำหรับต่างชาติ และเป็นตลาดความงามสำหรับคนไทย โดยตลาดสปา-นวด มีส่วนแบ่งตลาดประมาณ 23% ของตลาดความงามทั้งหมด (ข่าวหุ้นกระบอกเสียงอิสระแห่งตลาดทุนธุรกิจ, 2564) ธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพซึ่งในประเทศไทยมี 3 รูปแบบ คือ 1) แบบทั่วไปที่อยู่ในแหล่งชุมชน อาคารสำนักงานหรือห้างสรรพสินค้า เน้นให้บริการแบบผ่อนคลาย และรักษาอาการเบื้องต้น 2) แบบที่ตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยว (destination) ที่นักท่องเที่ยวเลือกเป็นเป้าหมายในการมาพักผ่อน ซึ่งมีห้องพักให้ลูกค้าสามารถเข้าพักได้ และ 3) แบบโรงแรมและรีสอร์ทสปา (hotel spa) เป็นสปาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ของโรงแรมระดับ 4-5 ดาว

จากปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ในไทยเมื่อต้นปี พ.ศ. 2563 มาจนถึงปัจจุบันส่งผลให้จำนวนนักธุรกิจ และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยลดลง จาก 3,181,515 คน และ 3,326,355 คน ในปี พ.ศ. 2561 และ พ.ศ. 2562 เหลือ 558,533 คน (CEIC Data Online, 2021 อ้างถึงในธนพงษ์ ร่วมสุข และพรธิภา องค์กรคุณารักษ์, 2564) ธุรกิจนวดสปาสามารถประกอบธุรกิจต่อได้เพียงแค่ 20% จากจำนวนผู้ประกอบการในระบบกว่า 9,000 ราย ส่วนอีก 80% ที่ปิดตัวลง โดยมีการประเมินกันว่า เป็นการปิดตัวชั่วคราว 10% ส่วนอีก 70% ปิดตัวลงอย่างถาวร (Jarukit Marketeer, 2020) ธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพเป็นธุรกิจที่ใช้แรงงานที่มีทักษะเฉพาะรูปแบบการบริการส่วนใหญ่ใกล้เคียงกัน ลักษณะการบริการพนักงานต้องสัมผัสร่างกายและอยู่ใกล้ชิดกับผู้ใช้บริการเป็นเวลานานประกอบกับผู้ประกอบการรายย่อยที่เป็นร้านขนาดเล็ก และขนาดกลางมีอยู่เป็นจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะเมืองท่องเที่ยว รัฐบาลจึงประกาศ พรก.ฉุกเฉินให้ปิดสถานประกอบการร้านนวดและสปาทั่วประเทศเป็นการชั่วคราว ในเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม 2563 และในช่วงเดือนมกราคม 2564 เพื่อการป้องกันการแพร่ระบาด (ลงทุนแมน, 2564) เมื่อสถานการณ์

เริ่มคลี่คลาย จำนวนผู้ติดเชื้อลดลง รัฐบาลจึงคลายล็อกดาวน์และอนุญาตให้สถานประกอบการกลับมาเปิดให้บริการได้อีก ทำให้ธุรกิจต้องปรับรูปแบบการให้บริการตามมาตรการของรัฐ เช่น การเพิ่มระยะห่าง และการสวมใส่หน้ากากอนามัย จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับธุรกิจ แม้จะได้รับอนุญาตให้กลับมาเปิดบริการอีกครั้ง แต่ร้านนวดหลายแห่งเลือกที่จะปิดกิจการถาวร เนื่องจากอุปสรรคด้านข้อกำหนดในมาตรการด้านสุขภาพที่ต้องปฏิบัติ และจำนวนผู้ใช้บริการที่ลดลงจนเป็นศูนย์ และต้องปรับตัวในด้านกลยุทธ์ขององค์กร ที่ต้องคำนึงถึงเพื่อรับมือกับสถานการณ์และพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป ลดผลกระทบและสร้างโอกาสใหม่ให้กับองค์กร (ศิริวรรณ วรรณศิริ, 2564)

อย่างไรก็ตามอัตราการเติบโตของตลาดท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and Wellness tourism) ในภูมิภาคเอเชียคาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวสูงถึง 850 ล้านคนในปี 2565 ซึ่งมีอัตราการเติบโตต่อปี 5% ในปี 2562-2565 และตัวเลขการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในประเทศไทยเพิ่มขึ้นถึง 27.7 ล้าน ในปี 2565 หรือคิดอัตราเติบโตต่อปี เป็น 5.6% จากปี 2562 ซึ่งการท่องเที่ยวที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย คือ การท่องเที่ยวสปาโดยมีค่าใช้จ่ายสูงถึง 794.7 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2562 Globaldata (2020) ข้อมูลดังกล่าวบ่งชี้ว่าคนรักสุขภาพแสดงให้เห็นว่า ธุรกิจสปาและนวดไทยยังมีโอกาสเติบโตต่อไปได้ ถึงแม้จะมีอุปสรรคจากตัวเลขนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาลดลง ทั้งนี้หากผู้ประกอบการสามารถนำธุรกิจให้ผ่านพ้นวิกฤตและดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภาพรวมของอุตสาหกรรมในไทยจะยิ่งแข็งแกร่งและดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศและภายในประเทศให้กลับมาใช้บริการมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่ในด้านพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการนวดและสปาเพื่อรองรับการให้บริการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการและรองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป จะศึกษาถึงลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้งานที่เกิดขึ้นภายในสถานประกอบการและตรวจสอบองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ข้อกำหนด แนวปฏิบัติและมาตรฐานการดูแลความปลอดภัยจากเชื้อโรค ที่กำหนดและประกาศโดยภาครัฐฯ เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข เพื่อให้ธุรกิจอยู่รอดและ ดำเนินกิจการต่อไปได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาและตรวจสอบองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา

2.2 เพื่อตรวจสอบผลกระทบต่อองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา ที่เกิดขึ้นจากภาวะวิกฤติโควิด 19

2.3 เสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข

3. ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ศึกษาองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ประกอบการร้านนวดและสปา จำนวน 3 กรณีศึกษา โดยการเลือกรูปแบบกรณีศึกษาเดี่ยว สปา (Day Spa) เนื่องจากเป็นสถานประกอบการที่ไม่มีห้องพักค้างคืน ส่วนใหญ่เน้นเรื่องความสวยงาม ผ่อนคลาย และการบำบัดความเครียดในระยะเวลานั้นๆ ประมาณ 1-5 ชั่วโมง (ศิริวรรณ วรรณศิริ, 2564) มีองค์ประกอบเชิงพื้นที่ไม่ซับซ้อน รูปแบบการบริการไม่เน้นการรักษาหรือบริการทางการแพทย์ และเลือกที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร เพราะมีสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเปิดบริการค่อนข้างมาก อยู่ในพื้นที่ชุมชนเมือง และผู้วิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย โดยการคัดเลือกสถานประกอบการที่ตอบรับให้เก็บข้อมูลและถ่ายภาพได้ ซึ่งมี 3 กรณีศึกษา ประกอบด้วย

กรณีศึกษา A สถานประกอบการร้านนวดและสปาที่อยู่ในย่านตลิ่งชัน

กรณีศึกษา B สถานประกอบการร้านนวดและสปาที่อยู่ในย่านแจ้งวัฒนะ

กรณีศึกษา C สถานประกอบการร้านนวดและสปาที่อยู่ในย่านมีนบุรี

3.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยและแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขและมาตรการจากโครงการแนวทางการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) ด้วยการนำแบบ Checklist ตรวจสอบกับสถานประกอบการร้านนวดและสปา ทั้ง 3 กรณีศึกษา

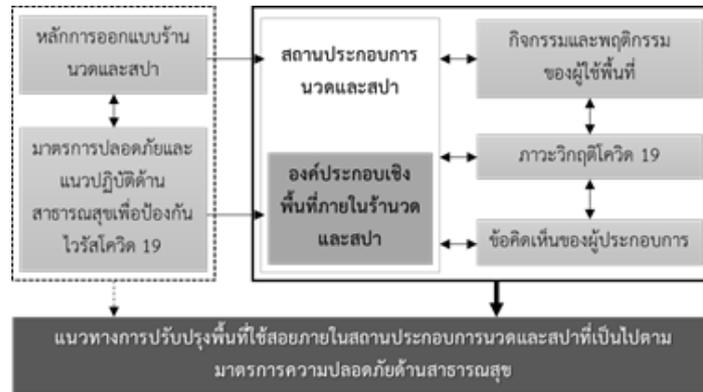
3.3 ศึกษาทัศนคติต่อการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข ผู้ให้ข้อมูล คือ เจ้าของ ผู้จัดการ และพนักงานที่ให้บริการภายในร้านนวดและสปา

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ตั้งอยู่บนฐานของวิธีการเชิงสำรวจและเชิงคุณภาพ จากกรอบแนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับออกแบบร้านนวดและสปา และมาตรการความปลอดภัยและแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อป้องกันไวรัสโควิด 19 ทั้ง 2 แนวคิดนี้นำไปสู่แนวทางการค้นหาค้นหาองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการนวดและสปาที่เหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้น และเป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข ซึ่งแนวทางการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้คือ

4.1 ศึกษารวบรวมข้อมูลเบื้องต้นด้วยการทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารค้นคว้าทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง คือ โครงสร้างธุรกิจนวดและสปา หลักการออกแบบร้านนวด

และสปา ข้อกำหนด มาตรฐานของสถานที่ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข และข้อมูลและผลกระทบจากภาวะวิกฤติโควิด 19 กำหนดกรอบการวิจัย (ดูรูปที่ 1) และเพื่อทราบถึงประเด็นที่จะทำการศึกษาและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

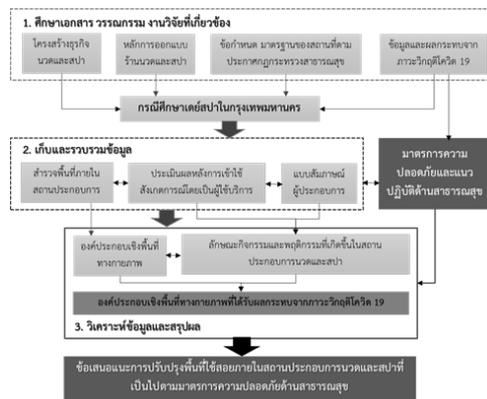

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : ศรีดารารุณี (2565)

4.2 การเก็บและรวบรวมข้อมูล ทำการสำรวจและประเมินผลหลังการเข้าใช้ด้วยแบบรายการตรวจสอบมาตรการจากโครงการแนวทางการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) ถ่ายภาพ วัดขนาดพื้นที่ จดบันทึก และศึกษาลักษณะพฤติกรรมและความต้องการของผู้ใช้งานด้านกายภาพ ด้วยการสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์เก็บข้อมูลเจ้าของสถานประกอบการ ผู้จัดการ และพนักงาน เพื่อทราบถึงลักษณะทางกายภาพและปัญหาของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปา

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทางกายภาพในปัจจุบัน และลักษณะกิจกรรม พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสถานประกอบการร้านนวดและสปา รวมทั้งข้อกำหนด มาตรฐานความปลอดภัยและแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุข เพื่อทราบถึงข้อสรุปและข้อเสนอแนะการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข (ดูรูปที่ 2)

รูปที่ 2 แสดงแนวทางในการวิจัย
ที่มา : ศรีดาราร ติเพียร (2565)

5. ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงลักษณะกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้ใช้งานที่เกิดขึ้นและตรวจสอบองค์ประกอบเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 รวมถึงศึกษาและวิเคราะห์ข้อกำหนดแนวปฏิบัติและมาตรฐานการดูแลความปลอดภัยจากเชื้อโรค ที่กำหนดและประกาศโดยภาครัฐฯ จากผลการศึกษา นำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข เพื่อเป็นประโยชน์ให้กับสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปา นำไปปรับใช้เพื่อที่จะสามารถดำเนินกิจการ รองรับบริการให้บริการที่สร้างความมั่นใจให้กับผู้ใช้บริการ และรองรับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป รวมไปถึงการนำข้อเสนอแนะไปใช้กับสถานประกอบการที่มีลักษณะการให้บริการลูกค้าหรือการประกอบธุรกิจที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทางกายภาพ

1) ผลการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับองค์ประกอบเชิงพื้นที่ร้านนวดและสปา จากคู่มือการจัดและตกแต่งสปา (ดูรูปที่ 3) พบว่าการดำเนินการธุรกิจสปา ปัจจัยที่มีผลต่อขนาดพื้นที่ใช้สอยและองค์ประกอบของการใช้งานภายในสปา คือ ประเภทของสถานบริการและกลุ่มลูกค้า ซึ่งแบ่งเป็นพื้นที่หลักได้ดังนี้ 1.ส่วนบริการ (ห้องนวดต่างๆ) 2.ส่วนต้อนรับ (Reception) 3.ส่วนพักคอย (Waiting Area) 4.ส่วนขายสินค้า (Retail Shop) 5.ส่วนสำนักงาน (Office) 6.ส่วนเก็บของ (Storage) และ 7.ส่วนห้องน้ำ (Toilet) และสามารถแบ่งสัดส่วนการใช้พื้นที่ได้ตามภาพที่ 3 พบว่าในสัดส่วนของพื้นที่ส่วนบริการ ได้แก่ พื้นที่นวดหรือห้องนวด ห้องทรีทเมนท์ เป็นพื้นที่ที่เป็นหัวใจหลักของสถานประกอบการนวดและสปา

รูปที่ 3 แสดงองค์ประกอบพื้นที่และการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ในสปา

ที่มา : คู่มือการจัดและตกแต่ง Relax: Spa design (2548)

2) ผลจากการศึกษาทบทวนแนวคิดของ Lavanya. l Lava (2019) ได้กล่าวว่า ข้อสังเกตโดยทั่วไปเกี่ยวกับการออกแบบสปา คือการออกแบบตกแต่งภายในควรให้ความรู้สึกเหมือนที่ อยู่อาศัยไม่ใช่ศูนย์หรือสถาบัน ส่วนองค์ประกอบภายในของและสิ่งอำนวยความสะดวกสถานี่นวด และสปา สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้คือ

ตารางที่ 1 สรุปลองค์ประกอบของสิ่งอำนวยความสะดวกภายในร้านนวดและสปาตามแนวคิดของ Lavanya. l Lava (2019)

องค์ประกอบพื้นที่ส่วนพื้นฐาน	องค์ประกอบพื้นที่ส่วนเพิ่มเติม
พื้นที่ต้อนรับและพื้นที่ต้อนรับ	พื้นที่พักผ่อนส่วนตัว
พื้นที่จอง ให้คำปรึกษา และกำหนดคิวเข้ารับบริการ	พื้นที่เปียกสำหรับผู้ชายและผู้หญิง
พื้นที่ขายผลิตภัณฑ์สปา	พื้นที่เปียกทั่วไป
ห้องล็อกเกอร์สำหรับบุรุษและสตรี	สตูดิโอเคลื่อนไหว
ห้องทรีทเมนต์แบบแห้ง	สตูดิโออุปกรณ์ออกกำลังกาย
ห้องทรีทเมนต์เปียก	สระว่ายน้ำและกีฬาทางน้ำ
ห้องนวดด้วยพลังน้ำ	พื้นที่ฝ่ายธุรการ
ห้องอาบน้ำ และอาบน้ำบำบัด	ห้องรับรองพนักงาน
พื้นที่พักคอย	พื้นที่เก็บของ
ห้องปฏิบัติการบำบัด	ห้องซักรีด
	พื้นที่จำหน่ายหรือบาร์เครื่องดื่ม
	พื้นที่เสริมความงาม

ที่มา: ศรีดาราร ติเพียร (2565)

3) ผลการศึกษาสำรวจเชิงพื้นที่ภายในกลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการร้านนวดและสปา พบว่าจากการสำรวจองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทั้ง 3 กรณีศึกษา มีองค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยที่ใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน แต่มีความแตกต่างด้วยขนาดของพื้นที่หรือขนาดของห้อง ซึ่งมีลักษณะสภาพแวดล้อมทางกายภาพและองค์ประกอบเชิงพื้นที่ ดังนี้คือ

กรณีศึกษาที่ A
สถานประกอบการร้านนวดและสปา
ย่านตลิ่งชัน

องค์ประกอบเชิงพื้นที่

กรณีศึกษาที่ A

- 1.พื้นที่โถงทางเข้าต้อนรับ
- 2.พื้นที่พักผ่อน
- 3.พื้นที่ตู้ล็อกเกอร์สำหรับลูกค้า
- 4.ห้องนวดวีไอพี
- 5.ห้องนวดแผนไทย
- 6.ห้องนวดโรมาน
- 7.ห้องทรีทเมนท์
- 8.ห้องนวดเท้า
- 9.ห้องน้ำลูกค้า
- 10.พื้นที่พักผ่อนกลางวัน

รูปที่ 4 การจัดวางพื้นที่และลักษณะด้านกายภาพ กรณีศึกษาที่ A (ย่านตลิ่งชัน)

ที่มา : ศรีดาราดิเพียร (2565)

องค์ประกอบเชิงพื้นที่

กรณีศึกษาที่ B

- 1.พื้นที่โถงทางเข้าต้อนรับ
- 2.พื้นที่พักผ่อน
- 3.พื้นที่ตู้ล็อกเกอร์สำหรับลูกค้า
- 4.พื้นที่พักผ่อนกลางวัน
- 5.ห้องเก็บอุปกรณ์
- 6.ห้องนวดเท้า
- 7.ห้องนวดโรมาน
- 8.ห้องทรีทเมนท์
- 9.ห้องอบไอน้ำ ห้องซาวน่า
- 10.ห้องนวดแผนไทย
- 11.ห้องน้ำลูกค้า

กรณีศึกษาที่ B
สถานประกอบการร้านนวด
และสปา ย่านแจ้งวัฒนะ

รูปที่ 5 การจัดวางพื้นที่และลักษณะด้านกายภาพ กรณีศึกษาที่ B (ย่านแจ้งวัฒนะ)

ที่มา : ศรีดาราดิเพียร (2565)

รูปที่ 6 การจัดวางพื้นที่และลักษณะด้านกายภาพ กรณีศึกษาที่ C

ที่มา : ศรีดารดา ตีเพียร (2565)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการสำรวจกรณีศึกษาสถานประกอบการร้านนวดและสปาทั้ง 3 แห่ง สามารถสรุปองค์ประกอบพื้นที่และการใช้สอยสำหรับการออกแบบร้านนวดและสปา ได้ตามตารางดังนี่คือ

ตารางที่ 2 ตารางสรุปองค์ประกอบพื้นที่และการใช้สอยสำหรับการออกแบบร้านนวดและสปา

องค์ประกอบเชิงพื้นที่	กิจกรรมและพฤติกรรม	ประโยชน์ใช้สอย
1. พื้นที่โถงต้อนรับพักผ่อน	ต้อนรับ นั่งพักผ่อน ติดต่อสอบถาม จองแพคเกจ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชำระเงิน บริการเครื่องดื่มของว่าง	เคาน์เตอร์ติดต่อ ชำระเงิน พื้นที่นั่งพักผ่อน ตู้หรือชั้นวางโชว์สินค้าหรือ ผลิตภัณฑ์สปา
2. พื้นที่ให้คำปรึกษา	พูดคุย ซักถาม แนะนำการบริการ ผลิตภัณฑ์สปา บริการเครื่องดื่ม ของว่าง	ห้องหรือพื้นที่นั่งให้คำปรึกษา เคาน์เตอร์ให้คำปรึกษา
3. พื้นที่เก็บของ	ผู้ใช้บริการเก็บของส่วนตัว	ตู้เก็บของ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้า
4. ห้องนวดเพื่อสุขภาพ	ห้องนวดสุขภาพรวม, ส่วนตัว	เตียงนวด พื้นที่วางของ เก็บของ พื้นที่ เปลี่ยนเสื้อผ้า

องค์ประกอบเชิงพื้นที่	กิจกรรมและพฤติกรรม	ประโยชน์ใช้สอย
5.ห้องนวดเท้า	ห้องหรือพื้นที่นวดเท้า	เก้าอี้ที่นั่งนวดเท้า เก้าอี้พนักงานนวด พื้นที่ว่างของ เก้าอี้ของ
6.ห้องทรีตเมนต์เปียก และแห้ง	นวดน้ำมัน นวดอโรมา นวดสุขภาพ ขัดผิว ขัดตัว แช่ตัว	ตู้หรือที่เก็บเสื้อผ้า พื้นที่แต่งตัว ห้อง อาบน้ำ อ่างล้างมือ อ่างอาบน้ำหรือ อ่าง Jacuzzi พื้นที่ว่างและจัดเตรียม ผลิตภัณฑ์สปา พื้นที่ว่างของ เก้าอี้ของ
7.ห้องชามาน่า ห้องอบไอน้ำ	อบไอน้ำ อบสมุนไพร	พื้นที่นั่งอบชามาน่า พื้นที่อาบน้ำ พื้นที่ เปลี่ยนเสื้อผ้า พื้นที่เก็บของ
8.ห้องน้ำ	ล้างมือ ผู้ใช้บริการทำธุระส่วนตัว	อ่างล้างมือ โถปัสสาวะ โถชักโครก
9.ห้องเตรียมการ เตรียม ผลิตภัณฑ์	พนักงานเตรียมอุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์สปาสำหรับให้บริการ	พื้นที่ว่างและเตรียมผลิตภัณฑ์
10.ห้องเก็บอุปกรณ์และ ผลิตภัณฑ์นวดและสปา	เก็บอุปกรณ์ใหม่ และอุปกรณ์ที่ใช้ แล้ว อุปกรณ์ทำความสะอาด	พื้นที่เก็บอุปกรณ์ใหม่ และอุปกรณ์ที่ใช้ แล้ว
11.ห้องพักพนักงาน	พนักงานพักกลางวัน และพัก ระหว่างวัน	พื้นที่พักของพนักงาน พื้นที่เก็บของ ล็อกเกอร์

ที่มา : ศรีดาราร ตีเพียร (2565)

จากตารางสามารถสรุปได้ว่าพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการนวดและสปาที่ต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง คือ พื้นที่ที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างบุคคล หรือพื้นที่ที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันของผู้ใช้งาน เนื่องจากการกระทำที่มีต่อกันและการสัมผัสที่เกิดขึ้น อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อไวรัสโคโรนา 19 ได้

6.2 ผลการศึกษาภาวะวิกฤติโควิด 19 ที่มีผลกระทบต่อธุรกิจนวดและสปา

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะการให้บริการของธุรกิจนวดและสปาจำเป็นต้องให้บริการด้วยมือของพนักงาน และจำเป็นต้องอยู่ใกล้ชิดกับผู้รับบริการหรือลูกค้าเป็นเวลานาน ปัจจัยนี้จึงส่งผลให้ธุรกิจร้านนวดและ สปาประสบปัญหาอย่างหนัก (ลงทุนแมน, 2564) อันเนื่องมาจากเมื่อต้นปี 2563 เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ซึ่งเป็นเชื้อไวรัสที่มีความรุนแรงและแพร่ระบาดเป็นวงกว้างในระยะเวลาอันสั้น ถึงขั้นที่องค์การอนามัยโลกประกาศให้เป็นโรคระบาดทั่วโลก (pandemic) (ศิริวรรณ วรรณศิริ, 2564) ลักษณะของโรคเป็นโรคที่สามารถติดต่อจากคนสู่คน กระบวนการในการติดเชื้อสามารถพิจารณาได้จากการติดต่อของเชื้อไวรัสทางเดินหายใจ โดยเริ่มต้นจากคนที่เป็นโรคอยู่แล้ว โดยทั้งหมดเกิดจากสัมผัสสารคัดหลั่ง หรือฝอยละออง สามารถเข้าสู่ร่างกายได้ 3 ทาง คือ ทางตา ทาง

ปาก ทางจมูก โดยมีรูปแบบการสัมผัส 2 แบบ คือ การสัมผัสโดยตรง เกิดจากการใกล้ชิดผู้ป่วยในระยะใกล้ (3 ฟุต หรือ 1 เมตร) จะได้รับการติดเชื้อจากฝอยละอองขนาดใหญ่โดยตรง มีผิวสัมผัสไปยังมือ แขน เป็นต้น การสัมผัสโดยอ้อม เกิดจากการที่เชื้อโรคส่วนที่สัมผัสวัสดุหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น พื้นอาคาร ผนัง ราวมือจับ ราวกันตก มือจับประตูหน้าต่าง หรือการสัมผัสทางร่างกาย (กองแบบแผน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563) จากสถานการณ์แพร่ระบาดและความรุนแรงของโรค รัฐบาลจึงประกาศพรก.ฉุกเฉินให้ปิดสถานที่ประกอบการร้านนวดและสปาทั่วประเทศชั่วคราว ในเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2563 และในช่วงเดือนมกราคม 2564 เพื่อการป้องกันการแพร่ระบาด (ลงทุนแมน, 2564) เมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลาย จำนวนผู้ติดเชื้อลดลง รัฐบาลจึงคลายล็อกดาวน์และอนุญาตให้สถานประกอบการกลับมาเปิดให้บริการอีกครั้ง

จากภาวะวิกฤติดังกล่าวได้มีการกำหนดและประกาศของทางภาครัฐฯ เพื่อควบคุมและป้องกันเพื่อความปลอดภัยจากสถานการณ์ครั้งนี้ ส่วนในบทความนี้จะกล่าวถึงแนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กรณีเปิดสถานประกอบการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานประกอบการนวด สปา นวดเพื่อสุขภาพ หรือนวดเพื่อเสริมความงาม โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2564) โดยผู้วิจัยได้เน้นในส่วนของแนวปฏิบัติด้านสุขอนามัยและความปลอดภัย หัวข้อย่อยแนวปฏิบัติด้านการเว้นระยะห่าง ซึ่งการใช้มาตรการ Social Distancing นั้นไม่ได้เกิดขึ้นครั้งแรกแต่ถูกนำมาใช้ในเหตุการณ์การระบาดทั่วโลกในหลายครั้ง ซึ่งสามารถพิสูจน์ได้ว่ามาตรการป้องกันการระบาดแบบเว้นระยะห่างนั้นมีประสิทธิภาพ และสามารถช่วยลดทุเลาระดับความรุนแรงของการระบาดได้จริง (โรงพยาบาลน้ำเย็น, 2563) จากแนวปฏิบัติการเว้นระยะห่างมีความสอดคล้องกันกับทฤษฎีพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมมูลฐานทางพฤติกรรมเพื่อการออกแบบและวางแผน ในเรื่องของพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล ซึ่ง Hall : 1966 (วิลลิสท์รี หรยางกูร, 2535) ได้เสนอว่า บุคคลมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการกระทำที่มีต่อกันและกับการสัมผัสที่เกิดขึ้น แบ่งได้เป็น 4 ระยะด้วยกัน คือ ระยะใกล้ชิด (Intimate Distance) ระยะส่วนบุคคล (Personal Distance) ระยะสังคม (Social Distancing) และระยะสาธารณะ (Public Distance) ซึ่งการใช้มาตรการระยะสังคม (Social Distancing) ได้นำมาใช้ เนื่องจากเป็นระยะที่พื้นที่ปลอดภัยส่วนบุคคล ในระยะ 4-7 ฟุต เป็นระยะที่ไม่มีการสัมผัสทางร่างกาย ใช้ระดับเสียงปกติได้ เป็นระยะที่ยังมีการจ้องในส่วนต่างๆ ยังเห็นรายละเอียดบางส่วนได้ เป็นพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคลที่สามารถแนวทางในการลดความเสี่ยงและลดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 และยังมีมาตรการควบคุมโรคที่ริเริ่มขึ้นโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมควบคุมโรค กรมอนามัย กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ และหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้มีแผนดำเนินงานโครงการแนวทางความปลอดภัยด้านสุขอนามัย Amazing Thailand Safety and

Health Administration (SHA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการควบคุมโรค ทำให้นักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับประสบการณ์ที่ดีมีความสุข และมั่นใจในความปลอดภัยด้านสุขอนามัย จากสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของประเทศไทยโดยนำมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุขผนวกกับมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพของสถานประกอบการ เพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัส COVID-19 และยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของไทยสภา สมาพันธ์ และสมาคมต่างๆ ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นผู้ดำเนินการตรวจประเมิน Checklist พร้อมรับรองผลการปรับปรุงสถานประกอบการตามมาตรฐาน SHA โดยแบ่งเป็น 10 ประเภทกิจกรรม โดย 1 กิจกรรมในนั้น คือ ประเภทสุขภาพและความงาม SHA เป็นมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย เพื่อนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยว ดั้งนั้น การตรวจสอบ สถานประกอบการ หรือกิจการที่ได้รับการอนุญาต ให้เปิดบริการแล้ว การตรวจสอบ (Post Audit) จึงให้นักท่องเที่ยวหรือผู้รับบริการมีส่วนร่วมในการ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข, 2563)

6.3 ผลการศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจนวดและสปา

ผลการศึกษาการจัดการทรัพยากรกายภาพตามมาตรฐานของกระทรวงสาธารณสุข อ้างอิงจากเกณฑ์การตรวจสอบมาตรการจากโครงการแนวทางการความปลอดภัยด้านสุขอนามัย Amazing Thailand Safety and Health Administration (SHA) พบว่ากลุ่มตัวอย่างสถานประกอบการนวดและสปาทั้ง 3 กรณีศึกษา ได้ปฏิบัติตามแนวทางและข้อกำหนดโดยทางภาครัฐอย่างเคร่งครัด ทั้งในพื้นที่ส่วนที่มีลูกค้าเข้ามาใช้บริการ และพื้นที่ส่วนที่เฉพาะพนักงานใช้งาน และมีมาตรการในการดูแลส่วนต่างๆ ภายในสถานประกอบการโดยเน้นด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยจากการแพร่เชื้อไวรัสโควิด 19 โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้คือ

1) ด้านพนักงานผู้ให้บริการ

มีการตรวจคัดกรอง และวัดอุณหภูมิร่างกายพนักงานทุกคน ก่อนเข้าทำงาน หากพบว่าพนักงานมีอุณหภูมิสูงหรือ เข้าข่ายเป็นโรคหวัด ให้หยุดปฏิบัติงาน และไปพบแพทย์ทันที ขณะปฏิบัติงานพนักงานทุกคนสวมหน้ากากอนามัย และมีระบบการจัดการกับขยะที่ใช้แล้ว เช่น กระดาษชำระ พนักงานทำความสะอาดตนเองหลังจากปฏิบัติงานให้บริการ เช่น ล้างมือด้วยสบู่ หรือใช้แอลกอฮอล์เจล เป็นประจำ

2) ด้านสุขอนามัยภายในพื้นที่สาธารณะ

มีการทำความสะอาดอุปกรณ์ในพื้นที่สาธารณะ เช่น พื้นผิวที่มีการสัมผัส ทุก 1-2 ชั่วโมง จัดวางแผ่นรองพื้นผสมน้ำยาฆ่าเชื้อบริเวณทางเข้าสถานประกอบการ เตรียมแอลกอฮอล์เจลทำความสะอาดมือไว้บริการมาตรการให้บริการด้านอาหาร และเครื่องดื่มที่มีการบรรจุมาในหีบห่อใช้ภาชนะที่ใช้แล้วทิ้ง โดยไม่นำกลับมาล้างใช้ใหม่ เพื่อลดการสัมผัสของพนักงานหลังจาก รวมถึงเมนูอาหารว่างและเครื่องดื่มจากสมุนไพรเพื่อป้องกันโรค

3) ด้านสุขอนามัยของผู้ใช้บริการ

สถานประกอบการนวดและสปาทั้ง 3 แห่ง มีประตูสำหรับการเข้า - ออก เพียงทางเดียว ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้บริการในการสวมหน้ากากอนามัยตลอดเวลาการเข้าใช้ ผ่านการวัดอุณหภูมิ ขอความร่วมมือในการใช้เจลล้างมือก่อนและหลังได้รับบริการ บันทึกวันและเวลาเข้ารับบริการทุกคน เพิ่มช่องทางการชำระเงินออนไลน์เพื่อลดการสัมผัสธนบัตร ลดการพูดคุย สัมผัส และมีฉากกั้นฝอยละอองระหว่างพนักงานกับลูกค้าในกรณีที่มีการพูดคุยสอบถาม

4) ด้านสุขอนามัยภายในพื้นที่ส่วนให้บริการนวดและสปา

มีใช้ผ้าทำความสะอาดที่ผ่านการฆ่าเชื้อ ร่วมกับน้ำยาฆ่าเชื้อ เพื่อทำความสะอาดภายในพื้นที่นวดหรือห้องนวดให้มีความปลอดภัย เปลี่ยนผ้าปูเตียงทุกครั้ง ล้างอุปกรณ์ทำความสะอาดและผ้าทำความสะอาดทั้งหมดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ พนักงานทำความสะอาดพื้นผิวที่มีการสัมผัส หยิบ และจับพ่นสเปรย์ฆ่าเชื้อภายในห้องนวดหลังจากให้บริการลูกค้าทุกครั้งและพ่นสเปรย์ฆ่าเชื้อตามทางเดินภายในห้องนวด พื้นพื้นนวด อย่างสม่ำเสมอ เก็บผ้าและอุปกรณ์ที่ใช้แล้วอย่างมิดชิด ปิดเครื่องปรับอากาศในห้องนวด 30 นาที หลังจากใช้พื้นที่ พ่นสเปรย์ฆ่าเชื้อหลังการให้บริการ เพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคทำความสะอาดพ่นน้ำยากำจัดเชื้อไวรัสจากผู้เชี่ยวชาญ

6.4 ผลการศึกษาแนวคิดและข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการปรับปรุงสถานที่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการธุรกิจนวดและสปาทั้ง 3 กรณีศึกษา พบว่ามีแนวคิดและข้อคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากเจ้าของธุรกิจก็ยังคงมีความพร้อมที่จะดำเนินธุรกิจต่อ และมีความเห็นอกเห็นใจพนักงาน และยังคงคาดหวังโอกาสการเติบโตของธุรกิจนวดและสปาที่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของตลาดการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ ถึงจะยังมีอุปสรรคจากจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ก็ยังมีลูกค้ากลุ่มคนไทยที่รักสุขภาพ และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากกระแสการรักสุขภาพและดูแลตัวเองเพื่อป้องกันโรค (ศิริวรรณ วรรณศิริ, 2564) และมีแนวคิดว่าการปรับปรุงและพัฒนาสถานประกอบการจะช่วยให้ลูกค้าเชื่อมั่นและไว้วางใจในความปลอดภัยจากเชื้อโรค มีความมั่นใจจะเข้าใช้บริการมากขึ้น นำไปสู่การคงอยู่ของธุรกิจนวดและสปาได้ แต่การปรับปรุงหรือเปลี่ยนย่อมมาคู่กับภาระค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นตอกย้ำซ้ำเติมเจ้าของธุรกิจที่บอบช้ำมาจากผลกระทบใน 2 ปีที่ผ่านมา ผู้ประกอบจึงมีข้อคิดเห็นเพื่อเพิ่มทางเลือกเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปรับปรุงพื้นที่ทางกายภาพ คือ 1) การปรับปรุงพื้นที่แบบระยะสั้นหรือชั่วคราว เป็นการปรับปรุงเฉพาะส่วนที่ไม่ได้เสริมหรือเพิ่มเติมในระดับโครงสร้างของตัวอาคาร และ 2) การปรับปรุงพื้นที่แบบระยะยาวสำหรับอนาคต การปรับปรุงทั้ง 2 แบบนี้ให้ตรวจสอบและทบทวนประกอบไปกับมาตรการและแนวทางปฏิบัติของทางภาครัฐควบคู่กันไป

7. สรุปผลและการอภิปรายผล

7.1 สรุปผลองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทางกายภาพที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติโควิด 19

ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่าพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการนวดและสปาที่ต้องมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง คือ พื้นที่ที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน หรือพื้นที่ที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันของผู้ใช้งาน เนื่องจากการกระทำที่มีต่อกันและการสัมผัสที่เกิดขึ้น อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจาย สามารถสรุปองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทางกายภาพได้ดังนี้คือ

1) พื้นที่ส่วนต้อนรับและพักคอย ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น คือ เป็นส่วนต้อนรับลูกค้า นั่งพักคอยรอรับบริการและหลังบริการ ติดต่อบริการ ให้คำปรึกษา จองแพคเกจ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ชำระเงิน บริการเครื่องดื่มของว่าง

2) พื้นที่ให้บริการนวด ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น คือ ให้บริการนวดตัวนวดเท้า สปา ทรีทเม้นท์

3) พื้นที่สุขอนามัยในสถานประกอบการ ที่ประกอบไปด้วยกิจกรรมและพฤติกรรมที่เกิดขึ้น คือ พนักงานเตรียมอุปกรณ์ เตรียมผลิตภัณฑ์ เก็บผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์ทำความสะอาด อุปกรณ์และผ้าที่ใช้แล้ว

ทั้งนี้การตรวจสอบและทบทวนองค์ประกอบเชิงพื้นที่ทางกายภาพ ควรมุ่งเน้นใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ หลักการจัดวางพื้นที่ใช้สอย ทางเดินสัญจรภายใน ขนาดและระยะห่างของพื้นที่ที่เหมาะสม โดยอ้างอิงตามแนวทางปฏิบัติด้านสาธารณสุข (ธนิต จึงดำรงกิจ และศรีดาราทิพย์, 2563)

7.2 การเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข จากข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติที่กำหนดโดยกระทรวงสาธารณสุขนั้น เน้นไปที่ความปลอดภัย ลดการสัมผัสโดยตรง การคัดกรอง การเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล หากกล่าวถึงในแง่ของการออกแบบจากข้อกำหนดมาตรฐานดังกล่าว สามารถนำมาเป็นข้อปฏิบัติ รวมการถึงแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ 2 แบบ ได้ดังนี้คือ

7.2.1 การปรับปรุงพื้นที่แบบระยะสั้นหรือชั่วคราว

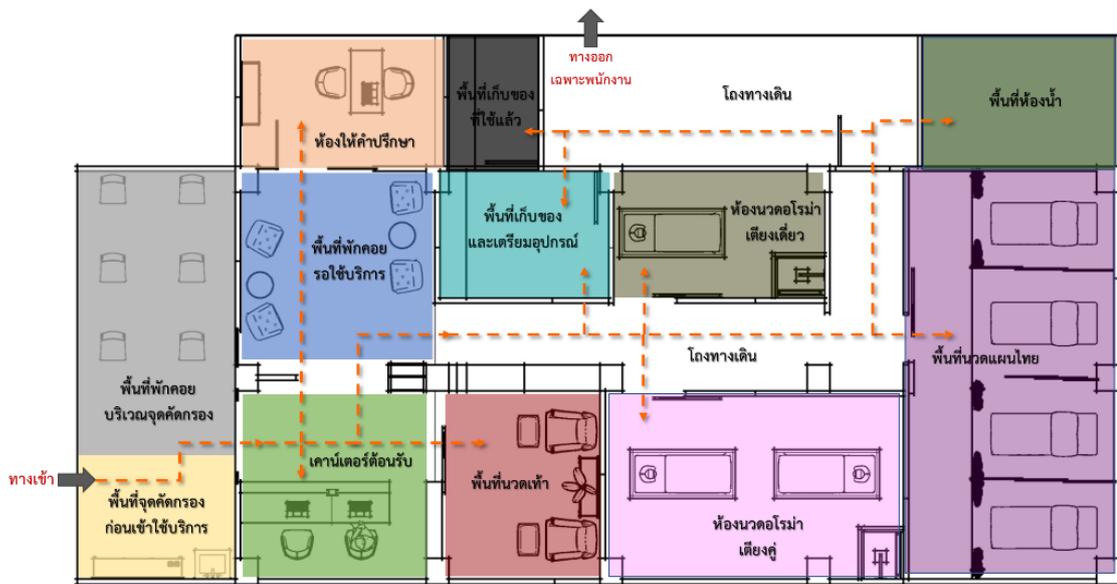
1) พื้นที่ส่วนต้อนรับและพักคอย หากสถานบริการนั้นๆไม่มีพื้นที่ด้านนอกอาคาร ให้กั้นพื้นที่ต้อนรับส่วนหนึ่งแบ่งเป็นจุดคัดกรองและต้องมีฉากกั้นก่อนเข้าสู่พื้นที่นั่ง, พักคอยที่ไม่ควรมีมากเกิน 2 ที่นั่ง และจะต้องเว้นระยะห่างต่อที่นั่ง 1.50 เมตร และหลีกเลี่ยงใช้โซฟายาวให้ใช้เป็นที่นั่งแบบเดี่ยวแทน, พื้นที่ให้คำปรึกษา พื้นที่เคาน์เตอร์ติดต่อบริการและแคชเชียร์ ให้วางตำแหน่งของที่นั่งผู้ใช้บริการด้านหน้าเคาน์เตอร์ที่มีระยะห่าง 1.50 เมตรเช่นเดียวกัน และมีการติดตั้งฉากกั้นระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ใช้บริการ

2) พื้นที่ให้บริการนวดพื้นที่นวดเท้าและนวดไทย หากเป็นพื้นที่นวดรวม ให้เว้นระยะของเตียงนวด 1.50 เมตรและติดตั้งฉากกั้นระหว่างเตียง, พื้นที่นวดสปา หลีกเลี่ยงการจัดเตียงคู่ ควรใช้

พื้นที่ที่เป็นห้องขนาดเตียงเดี่ยว และวางเตียงในตำแหน่งที่มีพื้นที่รอบเตียงเพียงพอ เหมาะสมกับการเคลื่อนไหวของผู้ใช้งาน

3) พื้นที่สุขอนามัยในสถานประกอบการ จัดหาพื้นที่สำหรับอุปกรณ์ทำความสะอาด 1-2 จุด เพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้งาน เนื่องจากเป็นข้อกำหนดที่สถานบริการต้องทำความสะอาดทุกครั้ง หลังจากให้บริการพื้นที่เก็บอุปกรณ์ ควรแยกพื้นที่เก็บอุปกรณ์และผ้าที่ยังไม่ได้ใช้และที่ใช้แล้วห่างจากกัน และมิดชิด

7.2.2 การปรับปรุงพื้นที่แบบระยะยาวสำหรับอนาคต การจัดการเชิงพื้นที่ภายในสถานประกอบการ ควรคำนึงถึงหลักการจัดวางพื้นที่ (Space Planning) ทางเดินสัญจรภายใน (Circulation) และขนาด ระยะห่างของพื้นที่ (Size and Distance) ที่เหมาะสม พื้นที่ใช้สอยภายในสถานบริการจะถูกออกแบบเป็นกลุ่มแยกออกจากกัน จำกัดขอบเขตพื้นที่ของผู้ใช้บริการแต่ละคน การออกแบบเส้นทางสัญจรภายในควรแยกกันระหว่างผู้ใช้บริการและผู้ให้บริการ มีการแยกเส้นทางของการเก็บสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่ใช้แล้ว เช่น ผ้าปู หรือเสื้อผ้า และการเพิ่มขนาดของทางเดินภายใน ขนาดของเฟอร์นิเจอร์ รวมถึงระยะของการจัดวางตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์ที่ไม่รบกวนกัน เพิ่มความเป็นส่วนตัว (ดูรูปที่ 7)

รูปที่ 7 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยและทางเดินสัญจรภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปา

แบบระยะยาว ตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข

ที่มา : ศรีดารดา ตีเพียร (2565)

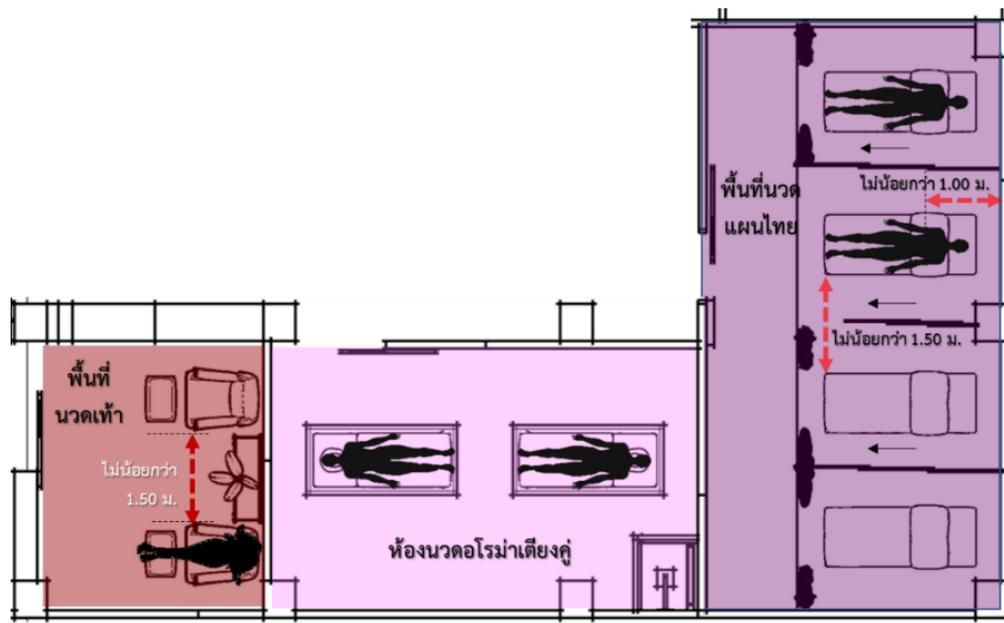
การจัดการเชิงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปาแบบระยะยาว ตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข ควรคำนึงถึงพื้นที่ 3 ส่วน ดังนี้ คือ

1) พื้นที่ส่วนต้อนรับและพักคอย พื้นที่ส่วนคัดกรองด้านนอกร้าน เพิ่มจุดล้างมือในตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อความปลอดภัยก่อนที่ผู้ใช้บริการจะเข้าสู่ส่วนพื้นที่พักคอย, พื้นที่พักคอย ควรใช้เก้าอี้นั่งแบบเดี่ยวและมีการเว้นระยะหรือคั่นด้วยโต๊ะข้าง, พื้นที่ให้คำปรึกษา ควรมีพื้นที่แยกต่างหากจัดเป็นชุดๆ ละ 2 ที่นั่ง และมีขอบเขตของพื้นที่ชัดเจน, เคาน์เตอร์ต้อนรับและแคชเชียร์ เพิ่มระยะความกว้างของเคาน์เตอร์ให้มากขึ้น เพื่อลดระยะการใกล้ชิดกันระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ และเว้นระยะที่นั่งหน้าเคาน์เตอร์ต่อ 1 ตัวห่าง 1.50 เมตร (ดูรูปที่ 8)

รูปที่ 8 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยส่วนต้อนรับพักคอย และพื้นที่จุดคัดกรองภายในสถานประกอบการ ร้านนวดและสปาแบบระยะยาว ตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข
ที่มา : ศรีดาราร ติเพียร (2565)

2) พื้นที่ให้บริการนวด พื้นที่นวดเท้าและนวดไทย หากเป็นพื้นที่นวดรวม ให้เว้นระยะของเตียงนวด 1.50 เมตรและติดตั้งฉากกั้นระหว่างเตียง สามารถปิดเปิดได้ แต่ต้องมีส่วนของผนังยื่นออกมา 1.00 เมตร และควรใช้เป็นประตูบานเลื่อนที่เชื่อมพื้นที่ได้แทนผ้า màn, พื้นที่นวดสปา ควรเป็นพื้นที่เตียงเดี่ยว หากจะออกแบบให้เป็นห้องเตียงคู่ ควรจัดวางตำแหน่งให้หันด้านปลายเท้าเข้าหากัน (ดูรูปที่ 9)

รูปที่ 9 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ใช้สอยส่วนให้บริการนวด พื้นที่นัดเท้า และนวดไทยภายในสถานประกอบการร้านนวดและสปาแบบระยะยาว ตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข
ที่มา : ศรีดารดา ตีเพียร (2565)

3) พื้นที่สุขอนามัยในสถานประกอบการ จัดวางพื้นที่ส่วนเก็บของที่ยังไม่ได้ใช้งานไว้ส่วนกลางของสถานบริการ และแยกพื้นที่ส่วนเก็บอุปกรณ์ที่ใช้แล้วไว้ส่วนด้านหลังสถานบริการ จัดการให้เป็นพื้นที่ปิดมิดชิด และจัดระบบการแยกขยะและทิ้งขยะ โดยการแยกขยะทั่วไป กับขยะที่สามารถติดเชื้อได้ กำหนดทางเข้าออกของการทิ้งขยะไม่ให้มีส่วนติดต่อกับส่วนให้บริการลูกค้า

จากข้อเสนอแนะแนวทางการเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงพื้นที่ใช้สอยภายในสถานประกอบการธุรกิจนวดและสปาที่เป็นไปตามมาตรการความปลอดภัยด้านสาธารณสุข และการใช้มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม ข้างต้น แนวทางดังกล่าวมีความสอดคล้องกันกับข้อเสนอแนะจากสารนิพนธ์ของ ศิริวรรณ วรรณศิริ (2564) ที่ว่า ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงสิ่งที่ดึงดูดใจลูกค้านอกเหนือจากโปรโมชั่น นั่นก็คือภาพลักษณ์ที่สะอาดตาของสถานที่ให้บริการ ตกแต่ง สถานที่ให้สะอาด ทั้งนี้ควรจะประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าทราบถึงมาตรการความปลอดภัยและความ สะอาดเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือ และจากแนวโน้มพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการขององค์กร ควรเพิ่มการจัดการพื้นที่ในร้านให้มีความส่วนตัวเพิ่มขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการพบปะกันระหว่างกลุ่มลูกค้าที่ใช้บริการในช่วงเวลาเดียวกัน เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและทำให้ลูกค้ามั่นใจในมาตรการความปลอดภัยต่อการแพร่ระบาดของโควิดของทางร้าน และยังมี ความสอดคล้องกันกับบทความของ Lakkana Choojai (2564) ยังกล่าวไว้ว่า แนวโน้มการดำเนินธุรกิจสปาในปี 2565 เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในธุรกิจและนำสู่

ความสำเร็จสำหรับธุรกิจสปาในระยะยาวในลักษณะแบบยั่งยืนด้วย ควรเตรียมความพร้อมดำเนินธุรกิจสปา ปี 2565 ใน 2 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านของกฎหมายและระเบียบข้อกำหนดต่าง ๆ (Laws and regulations) ก่อนที่จะดำเนินการใดๆ ทุกมาตรการ ทุกเครื่องมือในการจัดการด้านสปา ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบข้อกำหนดต่างๆ ต้องมีมาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ได้รับการรับรองจากมาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข และการรับรองจากสมาคมสปาไทย เป็นต้น และ 2) ด้านความพร้อมในสถานที่ให้บริการและการบริการแบบเว้นระยะ (Prepare for social distancing) ปรับปรุงร้านสปาทั้งด้านหน้า ด้านในร้าน โดยเว้นระยะเตียงที่ให้บริการ ห่าง 2 เมตร การบริการเจลแอลกอฮอล์ การตรวจวัดอุณหภูมิ ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าลูกค้า ห้องนั่งรอการรับบริการ ห้องผ้าที่ใช้บริการแล้ว ทุกจุดจะต้องปรับเปลี่ยนเว้นระยะ มุ่งเน้นความสะอาด และความปลอดภัยสูงสุด ทางเข้าออกร้านอาจจะเป็นคนละจุดในการให้บริการ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการระบบ รวมถึงการตรวจสอบระบบ และการบริการได้

8. ข้อเสนอแนะงานวิจัย

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) การออกแบบสถานประกอบการขนาดและสปาหลังสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 ในระยะยาวการปรับเปลี่ยนในเชิงพื้นที่ ควรวางอยู่บนพื้นฐานหลักการของการออกแบบ และยังต้องตอบสนองหลักสรีระวิทยา และหลักการจิตวิทยาอีกด้วย

2) ด้วยสถานการณ์ครั้งนี้สามารถเชื่อได้ว่าภาวะวิกฤติไวรัสโควิด 19 นั้นมีผลกระทบต่อกรออกแบบพื้นที่ในอนาคต ดังนั้นสถานบริการจึงควรปรับตัวและเตรียมสถานที่เพื่อรองรับการให้บริการในระยะยาวด้วย ทั้งนี้ผลกระทบดังกล่าว อาจทำให้วงการวิชาชีพของสถาปนิกและสถาปนิกภายในต้องปรับเปลี่ยนและหาวิธีการในการออกแบบที่ช่วยลดความกังวลและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคโดยใช้หลักการและแนวคิดจิตวิทยาสภาพแวดล้อมด้วยเช่นกัน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

นอกเหนือจากการศึกษาองค์ประกอบเชิงพื้นที่แล้วควรศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่มีความสวยงามสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบ รูปแบบในการตกแต่งภายในเพื่อสร้างอัตลักษณ์ให้กับร้านและสปาของไทย รวมถึงการเลือกใช้วัสดุที่มีความปลอดภัยในด้านสุขภาพด้วย

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข. (2563). *แผนการดำเนินงานโครงการ แนวทางความปลอดภัยด้านสุขอนามัย Amazing Thailand Safety & Health Administration(SHA)*. https://thailandsha.com/file/Work%20Manual_for_the_Sanitation_and_Safety_Standard_Project_th.pdf
- กองแบบแผน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข และสมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). *การบริหารจัดการอาคาร และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อความปลอดภัยจากการติดเชื้อ COVID-19*. <https://asa.or.th/handbook/covid-19/>
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *แนวปฏิบัติด้านสาธารณสุขเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรณีเปิดสถานประกอบการในพื้นที่ควบคุมสูงสุดและเข้มงวด มาตรการความปลอดภัยสำหรับองค์กร (COVID Free Setting) สำหรับสถานประกอบการ กิจการขนาด สป่า นวดเพื่อสุขภาพ หรือนวดเพื่อเสริมความงาม*. https://stopcovid.anamai.moph.go.th/attach/w774/f20220207135314_sPy4DtBGHE.pdf
- ธนพงษ์ ร่วมสุข และพรธิภา องค์กรุณารักษ์. (2564). *กรณีศึกษาการจัดการความเสี่ยงในธุรกิจสปาและนวดเพื่อสุขภาพเพื่อรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019. สหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี*. 7,2 (พ.ค.-ส.ค.), 34-51.
- ธนิต จึงดำรงกิจ และศรีดาราทา ติเพียร. (2563, 21 มิถุนายน). *ร้านนวดต้องรู้ แนวคิดดีไซน์ใหม่ นวดปลอดภัย ยุค New Normal*. <https://today.line.me/th/v2/article/v3kVmo>
- โรงพยาบาลน้ำยีน. (2563, 23 มีนาคม). *Social Distancing หรือการเว้นระยะห่างทางสังคม*. <http://www.namyuenhosp.in.th/web/index.php?r=news%2Fview&id=138>
- ลงทุนแมน. (2564, 18 มีนาคม). *ธุรกิจร้านนวดและสปาไทย เป็นอย่างไร ในปีที่มีโรคระบาด*. ลงทุนแมน101. <https://www.longtunman.com/28369>
- วิมลสิทธิ์ ทรยางกูร. (2535). *พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วาริพร ชูศรี และวรลักษณ์ ลลิตศศิวิมล. (2563). *การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ : ความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย*.” วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษย์ศาสตร์และสังคมศาสตร์. 7,2 (ก.ค.-ธ.ค.), 205-226
- ศิริวรรณ วรรณศิริ. (2564). *การจัดการเชิงกลยุทธ์ของธุรกิจสปาไทยและนวดเพื่อสุขภาพช่วงเวลาวิกฤตโควิด* [สารนิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์ข้อมูลอมรินทร์. (2548). *คู่มือการจัดและตกแต่ง Relax: Spa Design*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านและสวน

- สมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน. (2563, 1 พฤษภาคม). *คู่มือการจัดการ COVID-19 สำหรับสถานประกอบกิจการ*. https://www.ohswa.or.th/attachments/view/?attach_id=241857
- สิริน เวชสุภัก. (2564). *แนวทางการบริหารอาคารรูปแบบผสมในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19: กรณีศึกษาโครงการวิชดอม 101 และโครงการสามย่านมิตรทาวน์*. สถาปัตยกรรม การออกแบบก่อสร้าง.3,2 (พ.ค.-ส.ค.), 67-79
- หนังสือพิมพ์รายวันข่าวหุ้นกระบอกเสียงอิสระแห่งตลาดทุนธุรกิจ. (2564, 30 กันยายน). *ลมหายใจ ธุรกิจสปา*. บริษัท บุรพาทัศน์ (1999) จำกัด. <https://www.kaphoon.com/column/481402>
- Globaldata. (2020, 18 February). Health and wellness tourism trips to Asia to reach 128.3 million by 2022. <https://www.globaldata.com/health-and-wellness-tourism-trips-to-asia-to-reach-128-3-million-by-2022-says-globaldata/>
- Jarukit Marketeer. (2020, 3 มกราคม). *สปา-นวด: ตลาดที่มีผู้เล่นหลักหมื่น กับอีก 1 รายในตลาดหลักทรัพย์*. <https://marketeeronline.co/archives/138860>
- Lakkana Choojai. (2564, 1 พฤษภาคม). *ความหวังทางรอดของธุรกิจสปาในยุคโควิด 19*. <https://spatown.shop/knowledge/spa-business-hope-covid19/>
- Lavanya.l Lava. (2019). Spa Design. https://www.academia.edu/25477599/SPA_DESIGN_Tomado_de_SPATrade_Library_Knowledge_Base_ALGUNOS_CONCEPTOS_ACTUALES_SOBRE_EL_DESARROLLO_Y_DISEÑO_DE_SPA_General_Observations_on_Spa_Design